

การศึกษาสัญญาณที่ปรากฏในซีรีส์เกาหลี: กรณีศึกษาเรื่อง Nevertheless

Signs of Love Appearing in Korean Series: A Case Study of Nevertheless

ชมพูนุท วุฒิมา¹ และ วริสรา ห้องทรัพย์²
Chompoonut Wuttima¹ Warissara Hongsub²

สาขาสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50200¹

ฝ่ายบริหารงานลูกค้า เชียงใหม่นิวส์ จังหวัดเชียงใหม่ 50100²

Faculty of Mass Communication, Chiang Mai University, Chiang Mai 50200 Thailand¹

Account Executive, Chiang Mai News, Chiang Mai 50100 Thailand²

*Corresponding Author E-mail: nasnascw@gmail.com

(Received: May 31, 2022; Revised: June 23, 2022; Accepted: June 30, 2022)

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสัญญาณความเป็นหญิงที่ปรากฏในองค์ประกอบของการเล่าเรื่อง ซีรีส์เกาหลี Nevertheless และ 2. ศึกษาสัญญาณที่เกี่ยวกับความรักที่ปรากฏในซีรีส์เกาหลี Nevertheless เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์โครงการสร้างเล่าเรื่องและสัญญาณวิทยา วิเคราะห์ข้อมูลจากตัวบท ซึ่งเลือกกลุ่มตัวอย่างซีรีส์เกาหลีเรื่อง Nevertheless แบบเฉพาะเจาะจง เนื่องจากมีการสื่อสารภาพความรัก และความสัมพันธ์หญิงชายอย่างชัดเจน ผลการวิจัยพบว่า 1. สัญญาณที่ปรากฏในองค์ประกอบของการเล่าเรื่อง คือ สัญญาณเกี่ยวกับความเป็นหญิง ได้แก่ สัญญาณรูปปั้นเปลือยกายสื่อความหมายว่า ผู้หญิงเป็นของสาธารณะ และผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ สัญญาณของเลือดประจำเดือน สื่อความหมายความเป็นพื้นที่ส่วนตัวของผู้หญิงและสร้างความอายหากปรากฏให้สาธารณชนเห็น และ 2. สัญญาณที่เกี่ยวกับความรักที่ปรากฏในฉากต่างๆ พบสัญญาณผีเสื้อประกอบด้วย (1) บทสนทนา “ไปคู่ผีเสื้อกันไหม” (2) ชื่อตัวละคร “นาบี” (3) ภาพผีเสื้อสัก

ที่ข้อมือ (4) ของขวัญต่าง ๆ ที่มีรูปผีเสื้อ สื่อความหมายถึง ความรัก ทั้งการเริ่มต้น การยอมรับความสัมพันธ์ พัฒนาการของความรัก และความสุขที่เกิดจากความรัก

คำสำคัญ: โครงสร้างการเล่าเรื่อง สัญลักษณ์ ซีรีส์เกาหลี Nevertheless

Abstract

The objectives of this paper are 1) to analyze the narrative structure of the Korean Series Nevertheless and 2) to analyze the use of connotation in the Korean Series Nevertheless. This qualitative research uses the concept of analyzing narrative and semiotics projects by analyzing text data. The sample group in the study was specific because the images of love were communicated. After all, it communicates the vision of love and male-female relationships. The results showed that, firstly, the symbols present in the composition of the narrative are feminine, namely the nudist symbol, which signifies those women are public and women are sexual objects. A menstrual blood sign conveys a woman's personal space and embarrassment when seen in public. Secondly, symbols of love appear in various scenes. The butterfly signs found consisted of (1) the dialogue "wanna go see butterflies?", (2) the name of the character "Nabee," (3) the picture of a butterfly tattooed on the wrist, and (4) various gifts with the image of a butterfly, which mean love - both the initiation, acceptance of the bond of love and the happiness that comes from love.

Keywords: Narrative structure, Signs, Korean Series, Nevertheless

บทนำ

ซีรีส์หรือภาพยนตร์ชุดทางโทรทัศน์ คือละครที่แบ่งฉายทางโทรทัศน์เป็นตอน ๆ หลายตอนต่อเนื่องกัน อาจจะเป็นรายวันหรือรายสัปดาห์ โดยที่เนื้อหาแต่ละตอน ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องกัน ปัจจุบันเนื่องจากมีอินเทอร์เน็ต ทำให้การเผยแพร่เป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว สามารถเข้าไปดูย้อนหลังได้ โดยความยาวนั้นจะอยู่ที่ตอนละ 45-55 นาที ส่วนมีกี่ตอนนั้นไม่จำกัด ไม่มีกฎตายตัวแน่ชัด แล้วแต่ความเหมาะสมของเนื้อเรื่อง

ในปี ค.ศ. 2001 ประเทศเกาหลีได้ส่งภาพยนตร์เกาหลีและรายการทีวีออกไปเผยแพร่ยังประเทศต่าง ๆ มากมายโดยเฉพาะในทวีปเอเชีย เรียกได้ว่าเป็นการส่งภาพยนตร์เกาหลีเพื่อไปทำการตลาดเอเชีย โดยเฉพาะเรื่อง Sassy Girl ที่ได้รับความนิยมและโด่งดังในหลายประเทศ และปี ค.ศ. 2003 ซีรีส์แดจังกึม ได้สร้างความนิยมอย่างมากและล้นหลาม จนทำให้แดจังกึมเป็นซีรีส์ที่คนไทยหลายคนเริ่มเปิดรับซีรีส์เกาหลี หลังจากนั้น ซีรีส์เกาหลีก็เป็นที่นิยมมาอย่างต่อเนื่องในประเทศไทย (วิศรุต สิ้นพงศพร, 2563)

ในปัจจุบันได้มีซีรีส์เกาหลีที่เข้าฉายในประเทศไทยอยู่หลายเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นฉายทางโทรทัศน์หรือการฉายในรูปแบบออนไลน์ แต่ละเรื่องนั้นก็มีความแตกต่างกันออกไป และอีกแง่มุมหนึ่งที่กำลังเป็นที่นิยม คือการนำนิยายหรือการ์ตูนมาดัดแปลงให้เป็นซีรีส์ เช่นเดียวกันกับซีรีส์ Nevertheless ที่ผู้วิจัยได้หยิบยกมาศึกษา ก็ถูกดัดแปลงมาจากนิยายจากนักเขียนชาวเกาหลีของซอที่ถูกดัดแปลง และกำกับซีรีส์โดยคิมกัรัม โดยเนื้อเรื่องนั้นจะนำเสนอเรื่องราวความสัมพันธ์แบบทั่วไป แต่เป็นความสัมพันธ์ที่สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริงของใครหลายคน เป็นการนำเสนอความจริงเกี่ยวกับความสัมพันธ์ มีทั้งหมด 10 ตอน ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ JTBC (Joongang Tongyang Broadcasting Company) วันละ 1 ตอน ในทุก ๆ วันเสาร์ เวลา 23:00 น. (เวลาเกาหลี) และสามารถดูย้อนหลังอย่างถูกลิขสิทธิ์ผ่านทาง Netflix

ซีรีส์เกาหลีเรื่อง Nevertheless เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับนักศึกษาภาควิชาประวัติศาสตร์ ที่หน้าตาดี และมีพรสวรรค์ ชีวิตกำลังไปได้ดี ทั้งเรื่องเรียนและความรัก แต่เรื่องราวน่าอัศจรรย์เกิดขึ้นเมื่อแฟนของเธอสร้างรูปปั้น อีโรติกและประทับชื่อเธอไว้ที่รูปปั้นในงานแสดงผลงานศิลปะของแฟน นอกจากนี้ยังได้รู้ว่า

แฟนนอกใจไปมีหญิงอื่น สุดท้ายความสัมพันธ์ของเธอและแฟนก็จบลง ต่อมาเธอได้สานสัมพันธ์กับผู้ชายอีกหลายคน คนแรกพัฒนาความสัมพันธ์อย่างรวดเร็วกับรุ่นน้องที่มีความเจ้าชู้ ต่อมาความสัมพันธ์แบบ FWB (Friends with Benefits) วนเวียนอยู่แบบนั้นกับผู้ชายที่ดูดี ซื่อพ่อกแฉออน และยังมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนสมัยวัยเด็กที่แอบชอบเธอมาตลอด สุดท้ายการตัดสินใจของเธอก็จบลงตรงที่เลือกที่จะรักพ่อกแฉออน และพ่อกแฉออนก็ตัดสินใจที่จะรักแค่นานาปี

ความแตกต่างของซีรีส์เกาหลีเรื่อง Nevertheless คือเป็นการนำเสนอความสัมพันธ์ในแง่ของความจริง แตกต่างจากบทเดิม ๆ ที่พระเอกนั้นจะรักคนเดียวเดียว จึงทำให้มีคนสนใจเป็นอย่างมากตั้งแต่ยังไม่เผยแพร่ จากเพจทวิตเตอร์ได้รวบรวมยอดอันดับซีรีส์เกาหลีที่มีคนเข้าอ่านเรื่องย่อมากที่สุดบนเว็บเคดราม่าในปี 2021 พบว่าซีรีส์ Nevertheless มียอดคนเข้าอ่านเรื่องย่อมากเป็นอันดับที่ 3 จำนวน 14,100 คน (Sompraa, 2563) และมีคนให้ความสนใจติด #nevertheless ในไอจีมากถึง 294,000 โพสต์ และยังมีแฮชแท็กอื่นอีกมากมาย อีกทั้งทุกวันเสาร์ก็มักจะมี #neverthesesep ต่าง ๆ ขึ้นติดเทรนด์แอปพลิเคชันทวิตเตอร์เสมอ

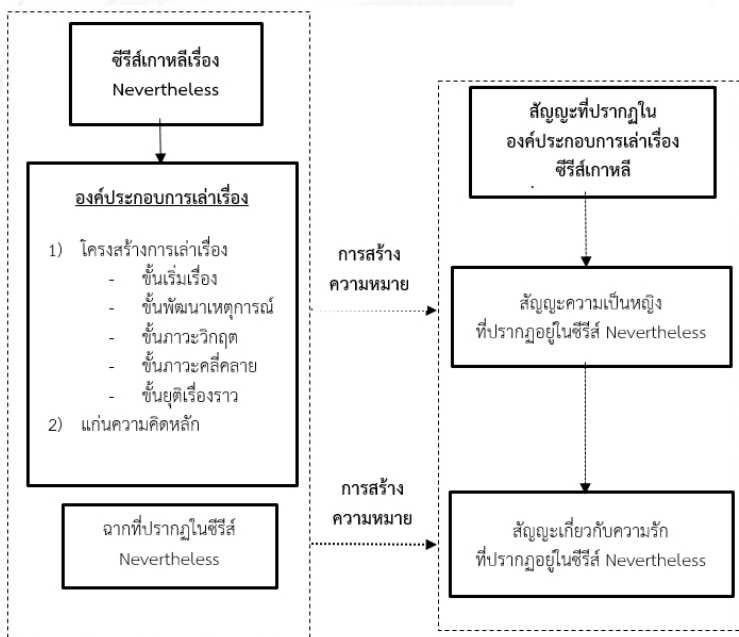
“สัญญาณ” (Sign) คือสรรพสิ่งทุกอย่างที่มี “ความหมาย” มากไปกว่าตัวของมันเอง (กาญจนา แก้วเทพ, 2555: 32) สำหรับขอบเขตและคุณสมบัติของสิ่งที่ับสัญญาณได้นั้น สัญญาณต้องมีลักษณะทางกายภาพ ต้องมีรูปธรรม ซึ่งอาจจะเป็นภาพ เสียง อักษร หรือวัตถุ หรืออื่น ๆ ผู้ใช้สัญญาณมีความตระหนักว่ารูปธรรมดังกล่าวเป็นสัญญาณ มีความตั้งใจที่จะส่งข่าวสารบางอย่าง และความหมายของสัญญาณนั้นจะต้องมีมากไปกว่าตัวมันเอง (กาญจนา แก้วเทพ, 2553: 9)

ซีรีส์เกาหลีเรื่อง Nevertheless ก็มีสัญญาณที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยจะนำมาทำการศึกษา ทั้งนี้สัญญาณต่าง ๆ ที่ถูกสร้างออกมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งสัญญาณรูปผีเสื้อ และสัญญาณอื่นทำให้ผู้ชมเกิดความสนใจ นอกจากนี้เป็นซีรีส์เกาหลีเรื่อง Nevertheless ยังได้สร้างกระแสคำพูดติดปากที่โด่งดังทั่วโซเชี่ยล คือ “ไปดูผีเสื้อกันไหม?” ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาสัญญาณที่ปรากฏในการเล่าเรื่องในซีรีส์เกาหลี Nevertheless

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสัญลักษณ์ความเป็นหญิงที่ปรากฏในซีรีส์เกาหลี : กรณีศึกษาเรื่อง Nevertheless
2. เพื่อศึกษาสัญลักษณ์เกี่ยวกับความรักที่ปรากฏในซีรีส์เกาหลี : กรณีศึกษาเรื่อง Nevertheless

กรอบแนวคิด



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเรื่องโครงสร้างการเล่าเรื่อง (Narration)

การเล่าเรื่องถือกำเนิดมาพร้อมกับสังคม และความเป็นมนุษย์ กล่าวคือ เรื่องเล่าเป็นเสมือนกับต้นแบบหรือสิ่งที่มนุษย์ถือกำเนิดมาด้วย สังเกตได้จากการที่มนุษย์ไม่ว่าจะยุคไหนสมัยไหนต่างก็บริโภคเรื่องเล่ากันมาแล้วทั้งนั้น เรื่องเล่าปรากฏออกมาในหลากหลายรูปแบบ ทั้งภาพเขียนบนผนัง งานศิลปะประเภทต่าง ๆ मुखपाठू निठानप्रम्रप्रा र्णैरुसँन नवनिाय सारकृति णाणयनरु और नैवँन मैरुकरुठँगँनकरुवनँ

Bordwell & Thompson (2013) ศึกษาเกี่ยวกับการเล่าเรื่องไว้ว่า คือ ห่วงโซ่ของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง การเล่าเรื่องเริ่มต้นด้วยสถานการณ์หนึ่ง เป็นชุดของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นไปตามรูปแบบของเหตุและผล จนในที่สุดสถานการณ์ใหม่หนึ่ง ๆ ก็เกิดขึ้นตามมาจากนำไปสู่ตอนจบของการเล่าเรื่อง

การเล่าเรื่อง (รุจิเรख करुठरुठँन, 2542) พิจารณาได้จากองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. โครงเรื่อง (Plot) คือ การจัดลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุมีผล และมีจุดหมายปลายทาง มีตอนต้น ตอนกลาง และตอนจบของเรื่อง โดยปกติ โครงเรื่องจะแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1.1 การเริ่มเรื่อง (Exposition) คือ วิธีการเปิดเรื่องราว ซึ่งอาจจะเริ่มเรื่องจากตอนกลางเรื่อง หรือย้อนจากตอนท้ายไปยังต้นเรื่องก็ได้ไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับเหตุการณ์ แต่สามารถปะติดปะต่อได้จากการรับชมเรื่องราวทั้งหมด โดยจุดเด่นของการเริ่มเรื่องอยู่ที่การแนะนำตัวละคร ฉาก หรือสถานที่ เพื่อทำให้ผู้ชมเกิดความสนใจใคร่ติดตาม

1.2 การพัฒนาเหตุการณ์ (Rising Action) คือ การที่เรื่องราวดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงกันด้วยเหตุและผล ปมปัญหาหรือปมขัดแย้งจะต้องเริ่มชัดเจนและมีความเข้มข้นมากขึ้น นำไปสู่ความลำบากใจหรือสถานการณ์หรือสภาวะยุ่งยากใจของตัวละคร

1.3 ภาวะวิกฤต (Climax) คือ ขั้นตอนที่มีความขัดแย้งในเรื่องพุ่งไปจนถึงขีดสุด ซึ่งถือเป็นจุดสูงสุดของเรื่อง และตัวละครจะถูกบีบบังคับให้เลือกปฏิบัติ

อะไรบางอย่างเพื่อแก้ไขปัญหาคือเป็นปัญหาที่หนักหนาที่สุด

1.4 ภาวะคลี่คลาย (Falling Action) คือ เหตุการณ์ที่สืบเนื่องจากการตัดสินใจของตัวละครในภาวะวิกฤต เป็นขั้นตอนที่ผ่านพ้นจุดที่เป็นภาวะวิกฤตของเรื่อง และประเด็นปัญหาในเรื่องได้รับการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว

1.5 การยุติของเรื่องราวหรือจุดจบของเรื่อง (Ending/Denouncement) คือ จุดจบของเรื่อง เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่เรื่องราวได้ดำเนินมาถึงจุดที่ต้องจบสิ้นลง ซึ่งอาจมีตอนจบท้ายเรื่องได้หลากหลายรูปแบบ เช่น จบแบบมีความสุข (Happy Ending) จบอย่างสูญเสีย (Tragic Ending) หรือจบแบบเป็นปริศนาที่ทิ้งไว้ให้ขบคิดต่อไป (Open Ending) เป็นต้น

2. แก่นเรื่อง (Theme) คือ ความคิดรวบยอดที่เกิดขึ้นในเรื่องราวที่เกิดจากการสร้างสรรค์ขึ้น แก่นเรื่องคือส่วนที่เป็นเสมือนความหมายสำคัญที่ผู้เขียนหรือผู้สร้างเรื่องราวต้องการสื่อสารกับผู้ชม การทำความเข้าใจกับแก่นเรื่องคือ การทำความเข้าใจกับเรื่องราวทั้งหมด รวมถึงการสังเกตจากองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ปรากฏในเรื่อง อาทิ ชื่อเรื่อง ชื่อตัวละคร คำพูดบางประโยคที่ตัวละครพูด หรือสัญลักษณ์พิเศษบางอย่างที่สอดแทรกเข้ามาในเรื่อง เป็นต้น

3. ความขัดแย้ง (Conflict) หรืออุปสรรค เป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดเป็นปมปัญหาที่จะนำพาให้เรื่องราวพัฒนาและดำเนินต่อไปได้ผ่านกระบวนการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นของตัวละคร ความขัดแย้ง ประกอบไปด้วย

3.1 ความขัดแย้งภายนอก (Outer Conflict) เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในเชิงกายภาพ แบ่งเป็นความขัดแย้งระหว่างคนกับคน และความขัดแย้งระหว่างคนกับธรรมชาติ หรือพลังภายนอก

3.2 ความขัดแย้งภายใน (Inner Conflict) เป็นความขัดแย้งภายในจิตใจ หรือกระบวนการความคิดของตัวละคร รวมไปถึงการต่อสู้เอาชนะกับจิตสำนึกในจิตใจ จะเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับตัวละครตัวใดตัวหนึ่งคนเดียว

4. ตัวละคร (Character) คือ ผู้ที่ดำเนินเหตุการณ์และเป็นคนนำพาให้เรื่องราวที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นดำเนินต่อไป เป็นผู้กระทำเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามเรื่องราวที่ถูกกำหนดไว้ วิธีการวิเคราะห์ตัวละครสามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์ตามความสำคัญของตัวละคร ได้แก่ ตัวละครหลัก คือตัวละครที่เป็นฝ่ายดำเนินเรื่อง และตัวละครรอง คือตัวละครอื่น ๆ ที่เป็นส่วนช่วยในการนำพาให้เรื่องราวเคลื่อนที่ไปข้างหน้าอย่างสมบูรณ์

4.2 วิเคราะห์ตามบทบาทที่ตัวละครได้รับ จะพิจารณาจากรายละเอียดและบทบาทของตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง เช่น เป็นพระเอก/นางเอก (Hero) เป็นตัวร้าย (Villain) หรือเป็นผู้ช่วยเหลือ (The Helper) เป็นต้น

4.3 วิเคราะห์ตามคุณลักษณะของตัวละคร แบ่งได้สองจำพวก ได้แก่ ตัวละครแบบด้านเดียว หรือตัวละครแบบแบน (Typed Character) คือ ตัวละครที่มองเห็นได้เพียงด้านเดียว ไม่มีมิติกับตัวละครแบบมองเห็นได้รอบด้าน หรือตัวละครแบบกลม (Well-rounded Character) คือตัวละครที่มีมิติ มีลักษณะเหมือนคนจริง ๆ มีเหตุผลในการกระทำสิ่งต่าง ๆ

4.4 วิเคราะห์ตามพัฒนาการของตัวละคร แบ่งได้เป็นสองจำพวก ได้แก่ ตัวละครแบบนิ่ง (Static Character) คือตัวละครที่ไม่มีพัฒนาการใด ๆ ไม่เกิดการเรียนรู้หรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ หลังจากผ่านเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องมาและตัวละครแบบเคลื่อนไหว (Dynamic Character) คือตัวละครที่มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงความคิดจิตใจ หรืออุปนิสัยใจคอหลังจากผ่านเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่อง

5. บทสนทนา (Dialogue) หมายถึง ศิลปะของการถ่ายทอดเรื่องราวและความคิดของผู้ประพันธ์ผ่านทางคำพูดหรือบทสนทนาของตัวละคร บทสนทนาส่วนใหญ่จะสะท้อนให้เห็นถึงความคิด มุมมอง ความรู้สึก รวมไปถึงค่านิยมหรือสิ่งที่ตัวละครเชื่อหรือสนใจ การพิจารณา ก็จะต้องพิจารณาผ่านการวิเคราะห์หาความหมายที่ซ่อนอยู่ภายใต้คำพูดหรือบทสนทนาที่ตัวละครได้แสดงออกมา

6. ฉาก (Setting) คือ สถานที่ รวมถึงเวลาที่เกิดเหตุการณ์ ซึ่งฉากนั้นสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความหมายบางอย่างของเรื่องได้ อีกทั้งยังสามารถมีอิทธิพลกับความคิด ความรู้สึก และการตัดสินใจของตัวละครได้อีกด้วย ฉากสามารถแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

6.1 ฉากธรรมชาติ คือ ฉากที่เป็นสถานที่ตามธรรมชาติ เช่น ป่า น้ำตก ทะเล เป็นต้น

6.2 ฉากประดิษฐ์ คือ ฉากที่เกิดจากการประดิษฐ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ที่มนุษย์สร้างไว้ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ฉากในบ้าน ฉากในพระราชวัง เป็นต้น

6.3 ฉากที่เกี่ยวข้องกับยุคสมัย หรือช่วงเวลา คือ ฉากที่มีเงื่อนไขเกี่ยวกับยุคสมัยหรือช่วงเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยยุคสมัยหรือช่วงเวลานั้นอาจจะถูกกำหนดมาในเรื่องอยู่แล้ว เช่น ละครที่มีเรื่องราวที่เกิดขึ้นในยุคสมัยโบราณ หรือละครย้อนยุค เป็นต้น

6.4 ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม คือ ฉากที่เกิดขึ้นในสถานะแวดล้อมที่จับต้องไม่ได้หรือเป็นนามธรรม แต่มีผลบางอย่างกับตัวละครในเรื่อง เช่น เรื่องราวบางเรื่องราวอาจมีประเด็นที่สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมหรือความคิดที่ครอบงำจิตใจของตัวละครจนทำให้มีผลต่อเรื่องราว เป็นต้น

7. ตอนจบ (Ending) ตอนจบหรือการปิดเรื่องนั้น สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความหมายบางอย่างที่เรื่องราวต้องการจะสื่อได้ มีทั้งสิ้น 4 รูปแบบ ได้แก่

7.1 การจบแบบหักมุม (Surprise Ending) คือ การจบแบบพลิกความคาดหมายและทำให้เกิดความประหลาดใจ

7.2 การจบแบบโศกนาฏกรรม (Tragic Ending) คือ การจบแบบเศร้าหรือลงเอยด้วยเรื่องราวที่โศกเศร้า เช่น การตาย ความผิดหวังหรือมีการลาจากการสูญเสีย

7.3 การจบแบบสุขนานุกรม (Happy Ending) คือ การจบแบบสุขหรือลงเอยด้วยความสุขหรือความสำเร็จของตัวละคร

7.4 การจบแบบเป็นจริงในชีวิต (Realistic Ending) คือ การจบเรื่องแบบทิ้งปัญหาค้างไว้ให้ผู้ชมได้คิดต่อกันเอง เหมือนกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ทั้งนี้เพราะในชีวิตจริง มีปัญหาอีกมากมายที่ไม่สามารถคิดหาคำตอบหรือแก้ไขได้

8. มุมมองในการเล่าเรื่อง (Point of view) หมายความว่า การมองเหตุการณ์ การเข้าใจพฤติกรรมของตัวละครในเรื่องผ่านสายตาของตัวละครตัวใดตัวหนึ่งมุมมองในการเล่าเรื่องนั้นมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการสอดแทรกอุดมการณ์ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยมต่าง ๆ ของคนเล่าลงไปในเรื่องหรือเรื่องราว การเลือกมุมมองในการเล่าเรื่องจึงสำคัญมากสำหรับการเล่าเรื่องเพราะมุมมองในการเล่าเรื่องเป็นเสมือนการสรุปความต้องการและอารมณ์ของเรื่องราวที่ต้องการเล่าด้วยการใช้มุมมอง ความคิด หรืออารมณ์ของตัวละครที่ถูกใช้เป็นผู้เล่าเรื่องหรือผู้มองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องนั่นเอง ลักษณะของมุมมองในการเล่าเรื่องแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่

8.1 มุมมองแบบบุรุษที่ 1 (First Person Point of view) เป็นลักษณะของการเล่าเรื่องของตัวเองผ่านตัวเอง ดังนั้นมักจะมีเสียงเล่า หรือแทนสรพนามตัวเองเป็น “ฉัน, ผม ฯลฯ” เป็นต้น ลักษณะของการเล่าด้วยมุมมองแบบบุรุษที่ 1 จะทำให้เกิดความรู้สึกที่เป็นส่วนตัว

8.2 มุมมองแบบบุรุษที่ 3 (Third Person Point of view) เป็นลักษณะ

ของการเล่าเรื่องแบบที่ตัวละครไม่เกี่ยวข้องใด ๆ กับเรื่องราว และเล่าโดยมุมมองของคนที่มองเห็นเหตุการณ์ทั้งใกล้ และไกล รวมไปถึงความคิดคำนึงของตัวละครต่าง ๆ

8.3 มุมมองที่เป็นกลาง (The Objective Narrator) เป็นการเล่าเรื่องที่ไม่ปรากฏตัวผู้เล่าในลักษณะของตัวบุคคลแต่จะเป็นการเล่าจากมุมมองของ “คนวงนอก” ที่สังเกตและรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นกลาง โดยไม่มีการชี้นำด้วยการแสดงความคิดเห็นใด ๆ โดยเล่าตามเหตุการณ์เกิดขึ้นจริง และปล่อยให้ผู้ชม/ผู้ฟังตัดสินใจเอาเอง

8.4 มุมมองแบบผู้รอบรู้ (สัพพัญญู) ไปหมดทุกเรื่อง (The Omniscient) วิธีการเล่าเรื่องแบบนี้อาจจะมียุบรวมกันทั้ง 3 แบบคือ อาจจะเป็นบุรุษที่หนึ่ง บุรุษที่สาม หรือมุมมองที่เป็นกลาง ผู้เล่าจะมีลักษณะพิเศษคือ มีลักษณะหยั่งรู้ไปหมดทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นความคิด อารมณ์ความรู้สึกหรือจิตใจของตัวละคร สามารถล่วงรู้ข้ามกาลเวลาข้ามสถานที่ได้หมดและผู้เล่าเรื่องจะอธิบายทุกอย่างให้ผู้ชม/ผู้ฟังได้ทราบ ผลที่เกิดขึ้นก็คือ ผู้ชม/ผู้ฟังจะเข้าใจเรื่องราวได้มากกว่าหรือเร็วกว่าตัวละครในเรื่อง

แนวคิดเกี่ยวกับสัญญวิทยา (Semiology)

คำว่า “สัญญะ” (Sign) คือ สรรพสิ่งทุกอย่างที่มี “ความหมาย” มากไปกว่าตัวของมันเอง (กาญจนา แก้วเทพ, 2555: 32) สำหรับขอบเขตและคุณสมบัติของสิ่งที่เป็สัญญะได้นั้น สัญญะต้องมีลักษณะทางกายภาพ ต้องมีรูปธรรม ซึ่งอาจจะเป็น ภาพ เสียง อักษร หรือวัตถุ หรืออื่นๆ ผู้ใช้สัญญะมีความตระหนักว่ารูปธรรมดังกล่าวเป็นสัญญะ มีความตั้งใจที่จะส่งข่าวสารบางอย่าง และความหมายของสัญญะนั้นจะต้องมีมากไปกว่าตัวมันเอง (กาญจนา แก้วเทพ, 2553: 9)

การศึกษาสัญญะตามแนวคิดของเพียร์ซ (Peirce, 1955) ได้ให้ความสนใจในความสัมพันธ์ระหว่างตัวสัญญะกับวัตถุจริงที่มีองค์ประกอบ 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นตัวหมาย (Signifier) และตัวหมายถึง (Signified) โดยจัดแบ่งประเภทของสัญญะ (Sign) ออกเป็น 3 แบบ (1) ไอคอน (Icon) เป็นสัญญะที่มีรูปร่างหน้าตาคล้ายกับวัตถุมากที่สุด เช่น ภาพถ่าย รูปปั้น รูปวาด โดยการถอดรหัสของ Icon เพียงแค่เห็นก็สามารถถอดความหมายถึงตัววัตถุได้ง่าย (2) อินเด็กส์ (Index) เป็นสัญญะที่มีความเกี่ยวพันแบบเป็นเหตุเป็นผลโดยตรงกับวัตถุที่มีอยู่จริง เช่น ควันทไฟเป็น Index ของไฟหรือรอยเท้าสัตว์ก็จะเชื่อมโยงถึงสัตว์ การถอดรหัสของ Index

จึงจำเป็นต้องอาศัยเหตุผลเชื่อมโยงเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง Index กับ วัตถุจริง (3) ซิมโบว์ (Symbol) เป็นสัญลักษณ์ที่ไม่มีความเกี่ยวพัน เชื่อมโยงอันใดเลยระหว่างตัวสัญลักษณ์กับวัตถุจริง หากแต่ความหมายเกิดจากการตกลงร่วมกันในหมู่ผู้ใช้สัญลักษณ์ เช่น ตัวอักษร หรือโลโก้ต่าง ๆ ที่สร้างขึ้น การถอดรหัสจึงจำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ใช้สัญลักษณ์

การศึกษาสัญลักษณ์ตามแนวคิดของ Saussure (กาญจนา แก้วเทพ, 2553) โชซูร์ให้ความสนใจวิเคราะห์ในแง่ของโครงสร้าง โดยเฉพาะโครงสร้างของการเปรียบเทียบ แนวคิดที่สำคัญของโชซูร์คือ การแบ่งสัญลักษณ์เป็นสองส่วนคือ ตัวหมาย และความคิดที่ถูกละเลยหรือองค์ประกอบสัญลักษณ์นั่นเอง องค์ประกอบของสัญลักษณ์ (Composition of Sign) ประกอบด้วยสองส่วนคือ ส่วนแรกคือส่วนที่เป็นรูป ตัวหมาย/รูปสัญลักษณ์ที่เรียกว่า Signifier และส่วนที่เป็นนาม/ความคิดหรือตัวหมายถึง/ความหมายสัญลักษณ์ที่เรียกว่า Signified เมื่อนำสัญลักษณ์มาใช้ (Signification) จะให้ความหมายโยงใยไปถึงวัตถุที่อยู่ในโลกแห่งความเป็นจริง โดยมีข้อตกลงที่เชื่อมโยงระหว่าง Signifier - Signified ของสัญลักษณ์หนึ่ง ๆ ว่า เรียกว่าข้อตกลงร่วมกัน/รหัส Convention/Code) ซึ่งในแต่ละสังคมแต่ละวัฒนธรรมก็จะมีรหัสที่แตกต่างกัน และข้อตกลงร่วมกันหรือรหัสนี้มีบทบาทสำคัญอย่างมากในกระบวนการสร้างและให้ความหมายและมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งเช่นกันในเรื่องของการสื่อสาร (กาญจนา แก้วเทพ, 2553: 29 - 37; กาญจนา แก้วเทพ, 2555: 34 - 35) ตัวหมายของโชซูร์ไม่เป็นวัตถุรูปธรรม แต่เป็นร่องรอยประทับ (Imprint) ของเสียงและภาพในสมองเรา มันจึงมีลักษณะเป็นนามธรรม Saussure (ธีรยุทธ บุญมี, 2551: 64 - 65) ย้ำในหลาย ๆ ที่ว่า ภาพและเสียง หรือ Sound-Image ที่เขาหมายถึงนั้นไม่ใช่เสียงจริง ๆ ไม่ใช่หน่วยเสียง (Phoneme) ที่มีลักษณะทางกายภาพ แต่เป็น “รอยประทับ (Psychological imprint) ของเสียงเป็นความประทับใจซึ่งกระทำต่อผัสสะของเรา” มนุษย์เราใช้อายตนะสัมผัสทางภาพและเสียงซึ่งประทับอยู่ในใจของเราทั้งสองอย่างมาสร้างเป็นตัวหมาย (ธีรยุทธ บุญมี, 2551: 64 - 65) คำถามหลักของการศึกษาสัญลักษณ์ในฝ่ายของผู้รับสารนั้นในขั้นตอนของการรับสัญลักษณ์ ผู้รับสารถอดความหมายออกมาจากสัญลักษณ์ดังกล่าวได้อย่างไร และผู้รับสารเรียนรู้ได้อย่างไร

แนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับสัญณะของ Roland Barthes (เอกริง พัฒโนภาษ, ม.ป.ป.) จากแนวคิดของโซซูร์ที่ความหมายสัญณะ (Signified) มีความหมายที่หลากหลาย เนื่องจากรูปสัญณะ (Signifier) หนึ่ง ๆ อาจจะมีมีความหมายได้หลายแบบ ซึ่งก็ได้นำมาขยายความต่อ ในการแยกระดับความหมายออกเป็นสองระดับ ความหมายโดยตรง (Denotation) กับความหมายโดยนัย (Connotation) (กาญจนา แก้วเทพ, 2544: 97; กาญจนา แก้วเทพ, 2551: 427 - 428) ความหมายระดับแรก (Primary Signification) คือ ความหมายในขั้นต้น (First Order) หรือที่บาร์ธส์เรียกว่าความหมายโดยตรง (Denotation) นั้น เป็นความหมายลำดับแรก ที่มีลักษณะเป็นวัตถุวิสัย (Objective) หรือถ้าเทียบเคียงก็คือ เป็นความหมายตามตัวของภาษา (Literal Meaning) ที่เปิดค้นได้จากพจนานุกรมทั่วไป ต่อมาบาร์ธส์เรียกความหมายนี้ว่าความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) และความหมายระดับที่สอง (Second Signification) คือความหมายในลำดับที่สอง (Second Order) ซึ่งบาร์ธส์เรียกว่าความหมายโดยนัย (Connotation) เป็นความหมายที่มีลักษณะอัตวิสัย (Subjective) หรือบางครั้งก็ถูกมองว่าเป็นการตีความที่ถูกใส่ความหมายเชิงสังคม/วัฒนธรรม (Social/Cultural Meaning) เอาไว้ ต่อมาบาร์ธส์เรียกความหมายนี้ว่า ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาในครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยศึกษาจากซีรีส์เกาหลีเรื่อง Nevertheless จำนวน 10 ตอน ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ JTBC ทุก ๆ วันเสาร์ เวลา 23.00 น. เป็นการเลือกเจาะจง เนื่องจากเป็นซีรีส์ที่มีโครงสร้างการเล่าเรื่องที่น่าสนใจ และมีสัญณะของความรัก ถูกแฝงเอาไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสังเกต (Observation) สังเกตจากการรับชมซีรีส์เกาหลีเรื่อง Nevertheless และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับซีรีส์จากอินเทอร์เน็ต

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี คือ

1. ข้อมูลตัวบท (Textual Data) คือ การรับชมซีรีส์ตั้งแต่ต้นจนจบ แล้วนำมาวิเคราะห์ว่ามีโครงสร้างการเล่าเรื่องในลักษณะใด และมีสัญลักษณ์ที่แฝงความหมายต่าง ๆ ในการดำเนินเรื่องอย่างไรบ้าง

2. แหล่งข้อมูลอื่น ๆ คือ ค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต บทวิเคราะห์ และบทสัมภาษณ์ผู้กำกับ เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สัญญาณจากองค์ประกอบการเล่าเรื่องในส่วนของโครงเรื่องและแก่นความคิดหลัก

2. วิเคราะห์สัญญาณที่ปรากฏในฉากต่างๆ ที่อยู่ในซีรีส์ Nevertheless โดยผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์จากฉาก ที่มีสัญญาณที่แสดงออกอย่างชัดเจน

การตรวจสอบข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบจากการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) คือ การเปรียบเทียบข้อมูลต่าง ๆ ที่หามาได้ว่ามีความเหมือนกันหรือไม่มีความแตกต่างกันอย่างไร เพื่อความน่าเชื่อถือของข้อมูล

การนำเสนอข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอรายงานการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์การสร้างความหมายตามองค์ประกอบการเล่าเรื่อง (Narration) ของซีรีส์เกาหลีเรื่อง Nevertheless จากโครงเรื่องและแก่นความคิดพบสัญญาณต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สัญญาณความเป็นหญิง

1.1 โครงเรื่อง (Plot) สัญญาณที่ปรากฏในโครงเรื่อง คือ สัญญาณเกี่ยวกับความเป็นหญิง จากสัญญาณรูปปั้นเปลือยกายสื่อความหมายว่า ผู้หญิงเป็นของสาธารณะ และผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ สัญญาณของเลือดประจำเดือน สื่อความหมาย

ความเป็นพื้นที่ส่วนตัวของผู้หญิงและสร้างความอายหากปรากฏให้สาธารณชนเห็น ดังนี้

1.1.1 ขึ้นเริ่มเรื่อง เป็นการเปิดประเด็นให้เห็นถึงเหตุการณ์ที่ทำให้ตัวเอกนาบีของเรื่องมีแผลในใจและได้เจอกับพระเอก ด้วยการใช้รูปปั้นเปลือยกายและประทับชื่อตัวเอกนาบิบนรูปปั้น จนสร้างความอับอายให้กับตัวเอกนาบี สัญลักษณ์รูปปั้นเปลือยกายในการเริ่มเรื่องนี้ เมื่อใช้กรอบรหัสทางเพศสภาพในการวิเคราะห์จะพบว่า เป็นการสื่อความหมายว่า ผู้หญิงเป็นของสาธารณะ และ ผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ จากการเล่าเรื่องที่นำรูปปั้นแสดงผลงานในฉากที่เป็นที่สาธารณะ ดังนั้นทุกสายตาในงานต่างได้เห็นสรีระของรูปปั้นทุกอณูที่เปลือยกายในความเป็นเพศหญิง จนดูเหมือนใกล้เคียงกับการเป็นสมบัติสาธารณะที่แบ่งกันชมได้ ความอับอายของตัวเอกนาบีเกิดขึ้นเพราะตัวเอกนาบีให้ความสนใจในความสัมพันธ์ระหว่างตัวสัญลักษณ์กับวัตถุจริงตามแนวคิดสัญลักษณ์ของเพียร์ซ (Peirce, 1955) โดยตัวสัญลักษณ์ในการดำเนินเรื่องคือ ไอคอน (Icon) ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่มีรูปร่างหน้าตาคล้ายกับวัตถุมากที่สุด ในที่นี้คือ รูปปั้นของตัวเอกนาบี ซึ่งการถอดรหัสของ Icon เพียงแค่เห็นก็สามารถถอดความหมายถึงตัววัตถุได้ง่าย ดังนั้นตัวเอกนาบีของเรื่องจึงเกิดความอายได้ ส่วนกรอบรหัสทางเพศสภาพที่ใช้วิเคราะห์ว่าผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศนั้น เพราะรูปปั้นเปลือยกายมีอวัยวะแสดงความเป็นเพศหญิงคือ หน้าอก สะโพก ก้น ที่มีความสวยงามและโดดเด่นรวมไปถึงการโพสท่าของรูปปั้นที่เน้นให้เห็นถึงความโดดเด่นของความเป็นเพศหญิง



ภาพที่ 1 ภาพรูปปั้นตัวเอกนาบีเปลือยกายพร้อมข้อความกำกับ
“มุมที่คนรักของเราเฝ้าดูมากที่สุด”

1.1.2 การพัฒนาเหตุการณ์ เป็นการเล่าเรื่องที่ตัวเอกนาบีนำเสนองานและประจำเดือนเลาะทางเงาของพระเอกถอดเสื้อตัวนอกพันเอวปิดรอยเปื้อนเลือดให้ทำให้เกิดการเปิดใจจากตัวเอกนาบีต่อพระเอก สัญญาของเลือดประจำเดือน เมื่อใช้แนวคิดของโรลิ่งด์ บาร์ธส์ ความหมายโดยตรง ก็คือ ผู้หญิงทุกคนเมื่อถึงวัยอันควรก็จะมีประจำเดือน ความหมายโดยนัย ก็คือ เลือดประจำเดือนนี้จะสร้างความอายให้กับผู้หญิงหากปรากฏให้สาธารณชนเห็น ดังนั้นเลือดประจำเดือนนี้เป็นพื้นที่ส่วนตัวของผู้หญิงที่ผู้หญิงที่เป็นเจ้าของเลือดนี้เท่านั้นที่จะเห็นได้

1.1.3 ชั้นภาวะวิกฤต (Climax) เรื่องราวกำลังถึงจุดแตกหักและตัวละครอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ ในซีรีส์เกาหลีเรื่อง Nevertheless การกระทำที่ตัวเอกนาบีต้องเป็นคนตัดสินใจ คือ การเลือกที่จะไม่สานความสัมพันธ์ที่ไม่ชัดเจนนั้นต่อ ทั้ง ๆ ที่มันเคยทำให้เธอมีความสุขมากและในตอนนั้นเธอก็ยังโหยหามันอยู่ จากชั้นภาวะวิกฤตเช่นนี้ ทำให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ของทั้งคู่มันคลุมเครือและยุ่งเหยิง เหมือนผู้หญิงมีความรู้สึกถูกกดขี่ ไม่ได้เปิดเผยตัวตนว่าเป็นแพนกัน ทั้งที่ในความเป็นจริงนั้นผู้ชายไม่ได้เป็นอย่างที่เข้าใจผู้ชายเป็นคนรักเดียวใจเดียว มันคือภาวะของชายเป็นใหญ่ที่ผู้หญิงไม่ต้องการผู้หญิงต้องการเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังมีเรื่องการคบกันเป็นแพน ที่ผู้หญิงต้องการคบเพียงคนเดียว ในขณะที่พระเอกไม่ต้องการผูกมัดอยู่กับคนเพียงคนเดียว ยังสามารถคบคนอื่นได้ การที่ตัวเอกนาบีได้เห็นผีเสื้อบนไฟแช็คของแพนเก่าพระเอก จึงทำให้รู้ว่าเธอไม่ได้เป็นหนึ่งเดียวของพระเอก และหมายถึงว่า

พระเอกยังคงคบกับแฟนเก่าอยู่ ซึ่งผีเสื้อนี้เป็นสัญลักษณ์ที่ปรากฏบ่อยครั้งและเมื่อเกิดขึ้นในความรู้สึกของตัวเอกนาบี ผีเสื้อนี้ก็จะหมายถึง ตัวพระเอก

1.1.4 ชั้นภาวะคลีคลาย เป็นการเล่าเรื่องที่ตัวเอกนาบีรู้ความในใจของพระเอกผ่านสมุดจดของพระเอก สมุดจด เป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงความลับหรือเรื่องราวความรู้สึกของเจ้าของสมุดซึ่งเป็นความจริงเสมอ ดังนั้นหากใช้แนวคิดของโรลิ่งด์ บาร์ธส์ วิเคราะห์ ความหมายโดยตรงของสมุดก็คือ พื้นที่สำหรับการขีดเขียนตัวอักษรประกอบเป็นคำ ประโยค และเรื่องราว ความหมายโดยนัย ก็คือความลับ และความจริงของเรื่องราว ซีรีส์จึงนำสัญลักษณ์นี้มาใช้ในการคลีคลายให้ตัวเอกนาบี ได้รู้ความจริงผ่านสมุดจดโดยไม่ขัดข้องสงสัยในความรู้สึกของพระเอกที่มีต่อตัวเอกนาบี และความสัมพันธ์ของความรักที่ต้องการจะให้เกิดกับตัวเอกนาบี

1.1.5 ชั้นยุติเรื่องราว เป็นการเล่าเรื่องของซีรีส์ที่จบแบบมีความสุขนางเอกและพระเอกกลับมารักกันเหมือนเดิม เป็นความรักที่สมหวัง เป็นความรักที่สวยงาม เมื่อใช้แนวคิดของโรลิ่งด์ บาร์ธส์ วิเคราะห์ จะพบว่าความหมายโดยนัยก็คือ ความรักเป็นสิ่งสวยงาม ซึ่งความหมายโดยนัยบาร์ธส์เรียกว่า มายาคติ ความรักเป็นสิ่งสวยงามจึงเป็นมายาคติของความรัก ที่ความหมายโดยนัยจากการเล่าเรื่องของซีรีส์นี้กำลังทำหน้าที่ของ มายาคติในการพยายามเผยให้เห็นถึง “สิ่งที่เกิดขึ้นที่รู้กันอยู่แล้ว ไม่ต้องพูดก็รู้ ทุกคนเข้าใจได้ดี” (“What-Goes-Without-Saying”)

2. แก่นความคิด คือ ปลายทางของความรักเป็นสิ่งสวยงาม จะสังเกตได้ว่าการเล่าเรื่องก่อนเริ่มความสัมพันธ์ของหลายคู่แย่มาก เป็นความสัมพันธ์ที่คนนอกมองเข้ามายังก็บอกว่าไม่ควรทนเจ็บ ไม่ควรทนอยู่ แต่สุดท้ายแล้วทุกคู่นั้นก็มีความสุขกับคนที่ตัวเองรัก มีความสุขกับความรัก เพราะปลายทางของความรักเป็นสิ่งสวยงามเสมอ เป็นแก่นความคิดที่พยายามเผยให้เห็นถึง “สิ่งที่เกิดขึ้นที่รู้กันอยู่แล้ว ไม่ต้องพูดก็รู้ ทุกคนเข้าใจได้ดี” ตามแนวคิดสัญลักษณ์ของโรลิ่งด์ บาร์ธส์ระดับของการกำหนดความคิดรวบยอดของความรัก เป็นมายาคติความรักให้เกิดขึ้นในความรู้สึกของผู้ชม

2. สัญลักษณ์ของความรักที่ปรากฏ

ผลการศึกษาพบสัญลักษณ์หลักของความรักที่ปรากฏในซีรีส์เรื่องนี้คือ ผีเสื้อ ได้แก่ 1) บทสนทนา “ไปดูผีเสื้อกันไหม” 2) ชื่อตัวละคร “นาบี” 3) ภาพผีเสื้อสักที่ข้อมือ 4) ของขวัญต่าง ๆ ที่มีรูปผีเสื้อ หมายถึง ความรัก ทั้ง การเริ่มต้นการยอมรับความสัมพันธ์ พันธนาการ และความสุข

2.1 บทสนทนา “ไปดูผีเสื้อกันไหม” ซีรีส์นำบทสนทนานี้มาใช้ในชั้นเริ่มเรื่อง โดยการนำมาเป็นตัวเริ่มต้นความสัมพันธ์ของตัวเอกนาบีและพระเอก ด้วยบทสนทนาที่พระเอกชวนตัวเอกนาบีว่า “ไปดูผีเสื้อกันไหม” และนำไปใช้ในชั้นภาวะวิกฤต ที่ตัวเอกนาบีและนางเอกมีจุดยืนในความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันชัดเจน ต่างฝ่ายต่างต้องการแสดงจุดยืนในการคบกัน คือ ฝ่ายหนึ่งต้องการความชัดเจนและความมั่นคงของการคบกัน อีกฝ่ายหนึ่งไม่ต้องการคบแบบสร้างข้อผูกมัดใด ๆ ทั้งสิ้น บทสนทนา “ไปดูผีเสื้อกันไหม” จึงปรากฏให้เห็นอีกครั้งที่พระเอกชวนผู้หญิงคนอื่น ทำให้ทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างพระเอกและตัวเอกนาบีเหมือนจะยุติลงจากบทสนทนานี้ รวมถึงสื่อความหมายถึงจุดยืนของการคบกันของพระเอกให้เกิดขึ้นในความรู้สึกของผู้ชมว่า แม้แต่ตัวเอกนาบีก็ไม่สามารถมาเปลี่ยนจุดยืนได้ ซึ่งดูเหมือนจะผิดแผกไปจากขนบการเล่าเรื่องของแนวความรักที่นางเอกจะเป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถเปลี่ยนแปลงพระเอกได้



ภาพที่ 2 บทสนทนา “ไปดูผีเสื้อกันไหม”

2.2 ชื่อตัวละคร ชีร์ลีใช้การตั้งชื่อตัวละครเอกว่า “นาบี” ซึ่งในภาษาเกาหลีมีความหมายว่า ฟีเสื้อ และมีที่มาของชื่อจากป้าของตัวละครเอก ชื่นชอบงานของนักเขียนที่บอกว่า “ความสุขก็เหมือนกับฟีเสื้อ เมื่อไหร่ที่เราพยายามไล่จับ มันจะหนีไปเสมอ แต่เมื่อไหร่ที่นั่งเฉย ๆ มันจะมาเกาะที่ไหล่ของเราเอง” ประโยคนี้ตรงกับการดำเนินเรื่องที่ตัวเอกนาบีเพิ่งจะหยุดความสัมพันธ์กับแฟนเก่า ไม่ทันข้ามคืน อยู่ ๆ พระเอกก็เดินเข้ามาในชีวิต มาทำให้ตัวเอกนาบีปั่นป่วน รวากับมีฟีเสื้อเป็นร้อยตัวบินอยู่ในท้อง ซึ่งจะพบจากการเล่าเรื่องของชีร์ลีที่มีฉากของการนึกถึงฟีเสื้อ ของตัวเอกนาบีอยู่บ่อยครั้งซึ่งเป็นการเชื่อมโยงไปถึงพระเอก แสดงถึงความหมายของฟีเสื้อเกี่ยวกับความรักว่า หมายถึง พลังแห่งความรัก หรือการรู้สึกตกหลุมรัก

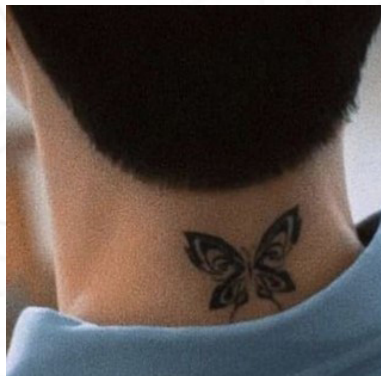


ภาพที่ 3 ชื่อตัวละคร “นาบี” หมายถึงฟีเสื้อ



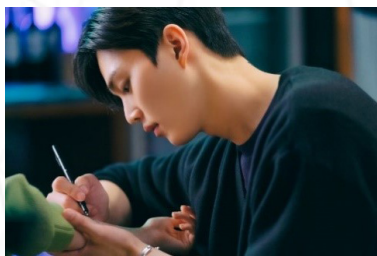
ภาพที่ 4 สัญลักษณ์สื่อแสดงถึงพลังแห่งความรักในความรู้สึกของตัวเอง “นาบี”

2.3 รอยสักผีเสื้อที่ต้นคอ สัญลักษณ์รอยสักผีเสื้อที่ต้นคอของพระเอก หมายถึงพันธนาการ สื่อถึงการเป็นความรักของแฟนเก่าที่ยังไม่ได้รับการปลดปล่อย พระเอกมองว่าตัวเองยังเป็นผีเสื้อที่แฟนเก่าเลี้ยงไว้อยู่ ซึ่งสัญลักษณ์คือสิ่งที่ทำให้ ตัวเอกลานาบีเกิดความไม่ชัดเจนในความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับพระเอก



ภาพที่ 5 รอยสักผีเสื้อบนต้นคอ หมายถึง พันธนาการ

2.4 ภาพผีเสื้อบนข้อมือ สัญลักษณ์ผีเสื้อบนข้อมือของตัวเอกนาบี มีความหมายถึง พันธนาการความรู้สึก ที่บ่งบอกถึงการยอมรับความสัมพันธ์กับ พระเอก เมื่อพระเอกพบว่า ภาพวาดที่ตนเองวาดไว้ที่ข้อมือตัวเอกนาบีไม่ได้ถูกลบไปทั้ง ๆ ที่เพียงใช้น้ำทำความสะอาดก็ลบได้ ก็เข้าใจความรู้สึกของตัวเอกนาบี ได้ทันทีโดยไม่ต้องมีบทพูดใด ๆ ออกมา ทั้งนี้ผีเสื้อที่ถูกนำมาใช้เป็นลวดลายในการสัก (Tattoo) มีความเชื่อว่ารอยสักรูปผีเสื้อมีความงดงาม และเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นผู้หญิง หรือหมายถึงความรักที่สวยงามก็ได้ (ไทยรัฐออนไลน์, 2564) และ (tattooe, ม.ป.ป.)



ภาพที่ 6 รอยสักผีเสื้อบนต้นคอ หมายถึง พันธนาการ การยอมรับความสัมพันธ์

2.5 ของขวัญต่าง ๆ ที่มีรูปผีเสื้อ ได้แก่ สร้อยข้อมือผีเสื้อ โมบายรูปผีเสื้อ ผีเสื้อบนไฟแช็ค ของขวัญเหล่านี้ปรากฏในการดำเนินเรื่องเมื่อพระเอกมอบของขวัญเหล่านี้ให้กับตัวเอกนาบีและแฟนเก่า สื่อความหมายถึงความสุข ความสัมพันธ์ที่สวยงาม ทั้งนี้ความหมายของผีเสื้อในเชิงบวกในมุมมองของคนเกาหลีคือ ความรัก ความสุข ความงดงาม ความหวัง หรือการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นเมื่อตัวเอกนาบีและพระเอกกำลังตกอยู่ในความรัก หรือความรู้สึกรัก สัญลักษณ์ผีเสื้อนี้ก็จะปรากฏในการดำเนินเรื่อง



ภาพที่ 7 ภาพของขวัญสร้อยข้อมือผีเสื้อ



ภาพที่ 8 ภาพของขวัญโมบายรูปผีเสื้อ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. สัญญาความเป็นหญิงในซีรีส์ที่ปรากฏในองค์ประกอบการเล่าเรื่อง

จากสัญญาและความหมายที่ปรากฏตามองค์ประกอบการเล่าเรื่อง (Narration) ของซีรีส์เกาหลีเรื่อง *Nevertheless* ได้แก่ โครงเรื่องในชั้นเริ่มเรื่องที่ใช้นักสัญญาแบบเปลี่ยนกาย ซึ่งกรอบรหัสทางเพศสภาพเป็นการสื่อความหมายว่าผู้หญิงเป็นของสาธารณะและผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ และใช้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวสัญญากับวัตถุจริงตามแนวคิดสัญญาของเพียร์ซ (Peirce, 1955) คือ ไอคอน (Icon) ซึ่งเป็นสัญญะที่มีรูปร่างหน้าตาคล้ายกับวัตถุมาก คือ รูปปั้นเปลือยกายของตัวเอกนางปีที่สามารถถอดรหัสของ Icon ถอดความหมายถึงตัววัตถุได้ง่ายนั้น รวมถึงการเล่าเรื่องของโครงเรื่องในชั้นของการพัฒนาเหตุการณ์ ที่ใช้นักสัญญาของเลือดประจำเดือน สื่อความหมายโดยนัย ว่าเป็นสัญลักษณ์ที่จะสร้างความอายให้กับผู้หญิงหากปรากฏให้สาธารณะชนเห็น สัญญาเหล่านี้เป็นการประกอบสร้างความหมายผ่านการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ ละคร อยู่บ่อยครั้ง ดังงานของ พงศภัค ราชภรณ์ (2562) ที่วิเคราะห์ความหมายเชิงสัญญาของภาพยนตร์โฆษณา โฟมล้างหน้าแบรนด์การ์นิเย่ ศึกษาความหมายเชิงสัญญาในระดับความหมายโดยนัยผ่านแก่นเรื่องพบ ความหมายเชิงสัญญาวัตถุทางเพศ สะท้อนการมองผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ ใช้นักสัญญาภายนอกเป็นตัวตัดสิน และเหมารวมเรื่องความสวยของผู้หญิงว่าต้องเป็นผู้หญิงผอม ผิวขาว มีอก เอว สะโพก หน้าขาใส จึงจะเป็นผู้หญิงสวย และได้รับการยอมรับ นอกจากนี้ตามทฤษฎีภาพยนตร์ของ Laura Mulvey ว่าด้วยเรื่อง *The Male Gaze Theory* หรือการจ้องมองของผู้ชายผ่านสื่อภาพยนตร์ โดยมีผู้หญิงเป็นวัตถุแห่งการจ้องมอง ซึ่งยังคงมีปรากฏในภาพยนตร์หลายเรื่อง เช่น *Charlie's Angle* ที่มีการนำเสนอเรือนร่างของนาตาลีและเมดิสันด้วยการ *Close up* และเน้นท่วงท่าการเคลื่อนไหวด้วยภาพ *Slow Motion* (จิณฐะชญา จิตราภรณ์, 2565: 160) เป็นต้น

2. สัญญาเกี่ยวกับความรักที่ปรากฏในซีรีส์เกาหลี

จากสัญญาและความหมายที่ปรากฏตามองค์ประกอบการเล่าเรื่องของซีรีส์เกาหลีเรื่อง *Nevertheless* ได้แก่ โครงเรื่องในชั้นยุติเรื่องราวที่เป็นการเล่าเรื่องของซีรีส์ที่จบแบบมีความสุข เป็นความรักที่สวยงาม และจาก

การเล่าเรื่องในส่วนของแก่นความคิด คือ ปลายทางของความรักเป็นสิ่งสวยงาม ส่วนหนึ่งก็คือ การเล่าเรื่องกำลังดำเนินตามบทบาทของมายาคติตามความหมาย โดยนัยของโรลันด์ บาร์ธส์ การพยายามเผยให้เห็นถึง “สิ่งที่เกิดขึ้นที่รู้กันอยู่แล้ว ไม่ต้องพูดก็รู้ ทุกคนเข้าใจได้ดี” (What-Goes-Without-Saying) ในระดับของการกำหนดความคิดรวบยอดของความรัก เป็นมายาคติความรักที่เกิดขึ้นในความรู้สึกของผู้ชม การประกอบสร้างความหมายความรักนี้ ปรากฏออกมาในลักษณะของการตอกย้ำอุดมการณ์ความรัก หรือมายาคติหลักของความรักในสังคมที่แม้ว่าการเล่าเรื่องของความรักจะมีอุปสรรคขวางกั้นมากมายในลักษณะของการทำลายอุดมการณ์ของความรัก แต่สุดท้ายแล้วซีรีส์ละครก็ทำหน้าที่ในการเล่าเรื่องตอกย้ำมายาคติหลักของความรักให้ความรักจบลงที่ความสวยงามเสมอ

ข้อค้นพบ / องค์ความรู้ใหม่

สัญญาณที่ปรากฏในการเล่าเรื่องขึ้นอยู่กับ การเข้ารหัสความหมายและมุมมองของผู้ส่งสาร ในการที่จะประกอบสร้างความหมายออกมาในลักษณะของการตอกย้ำความหมายเดิม ต่อต้านความหมายเดิม หรือทำลายความหมายเดิม ผ่านองค์ประกอบการเล่าเรื่อง แต่สุดท้ายสิ่งที่ตัดสินการเข้ารหัสความหมายของผู้ส่งสารคือการจบเรื่องที่เป็นการสรุปรวบยอดความคิดให้กับผู้รับสารได้รับรู้และตีความต่อไปในการวิเคราะห์สัญญาณในเรื่องอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะงานวิจัย

การศึกษาสัญญาณความเป็นหญิงและสัญญาณของความรักที่ปรากฏในซีรีส์เกาหลีเรื่อง Nevertheless ทำให้เห็นมุมมองที่หลากหลายและสร้างองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการต่อไป

ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

1. สัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการรับรู้ความหมายจากสัญญาณที่ซีรีส์ประกอบสร้างขึ้นจากผู้ชม

2. นำผลการศึกษาจากงานวิจัยฉบับนี้ไปประยุกต์ใช้กับงานวิจัยอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาการเล่าเรื่องในซีรีส์เรื่องอื่น ๆ หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัญญาณที่แฝงความหมายในซีรีส์เรื่องต่าง ๆ

3. ควรมีการวิเคราะห์สัญญาณจากการดำเนินเรื่องในส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ตัวละคร บทสนทนา รวมทั้งตอนจบ เพื่อให้สัญญาณที่ปรากฏสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

กาญจนา แก้วเทพ. (2544). *ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา*. กรุงเทพฯ: เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์ จำกัด.

_____. (2553). *แนวพินิจใหม่ในสื่อสารศึกษา*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน จำกัดภาพพิมพ์.

_____. (2555). *สื่อเก่า สื่อใหม่ สัญญา อัตลักษณ์ อุดมการณ์*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน จำกัดภาพพิมพ์.

กาญจนา แก้วเทพ และ สมสุข หินวิมาน. (2551). *สายธารแห่งนักคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองและสื่อสารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน จำกัดภาพพิมพ์.

จิณัฐชะญา จิตราภรณ์. (2565). การประกอบสร้างพื้นที่และภาพตัวแทนผู้หญิงในคริสต์ศตวรรษที่ 21 กับการถอดรหัสความหมายของผู้หญิงไทยผ่านภาพยนตร์ฮอลลีวูด. *วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์*, 26(1). 140-154.

เถกิง พัฒโนภาษ. (ม.ป.ป.). *สัญศาสตร์กับภาพแทนความ*. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2565, จาก <https://www.arch.chula.ac.th/journal/files/article/qyYaZ1mab3Sun103124.pdf>.

ไทยรัฐออนไลน์. (2564). *เปิดความเชื่อ "รอยลักผีเสื้อ" แต่ละสี มีความหมายว่าอย่างไร?*. สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2565, จาก <https://www.thairath.co.th/lifestyle/life/2142137>.

ธีรยุทธ บุญมี. (2551). *การปฏิบัติสัญลักษณ์ของโซซอร์เส้นทางสู่โพสโมเดิร์นนิสม์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิภาษา.

- พงศ์ศักดิ์ ราชภรณ์. (2562). *สัญญาในภาพยนตร์โฆษณาแบรนด์การ์นิเย่*. สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2565, จาก <http://dspace.bu.ac.th/handle/123456789/4216>.
- รุจิเรข คชรัตน์. (2542). *ภาพและกระบวนการสร้างภาพขายรักร่วมเพศในละครโทรทัศน์ไทยกับการรับรู้ภาพแบบฉบับของผู้ชม*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิศรุต สีนพศพร. (2563). *กลยุทธ์ K-POP สร้างชาติเกาหลี ครองโลกด้วยวงการบันเทิง*. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2565, จาก <http://workpointtoday.com/k-pop/>.
- Artoft. (2564). *เคยสงสัยไหม ทำไมคนสองคนที่แตกต่างกันสุดซึ้งถึงดึงดูดกัน? คำตอบผ่านทฤษฎีสีใน Nevertheless*. สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2565, จาก <https://artoft.com/color-in-nevertheless/>.
- Baifern Jutamas. (2564). *รีวิว ซีรีส์เกาหลี รักนี้ห้ามไม่ได้ (Nevertheless) : รู้ทั้งรู้ว่าไฟมันร้อน แต่ก็ยังชอบเล่นกับไฟ*. สืบค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://bestreview.asia/tv/series-nevertheless/>.
- Peirce, C. S., (1955). *Philosophical Writings of Peirce*. Selected and Edited with an Introduction by Justus Buchler. New York: Dover Publication.
- Bordwell, D. & Thompson, K. (2013). *Film Art: An Introduction*. New York: McGraw Hill.
- Korseries. (2564). *เรื่องย่อซีรีส์: Nevertheless / รักนี้ห้ามไม่ได้ (2021)*. สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.korseries.com/synopsis-nevertheless-2021/>.
- Sornpraa. (2563). *Nevertheless (2021)*. สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.k-dramath.com/2020/09/i-know-it-2021.html>.
- Tattooe. (ม.ป.ป.). *ผีเสื้อ Feng Shui หมายถึงอะไร? ผีเสื้อเป็นสัญลักษณ์ของอะไรและอาศัยอยู่ที่ไหน*. สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2565, จาก <https://tattooe.ru/th/insects/what-butterflies-mean-by-feng-shui-what-the-butterfly-symbolizes-and-where-it-lives/>.

